

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. De materia huius sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

f sacramentum poenitentiae, compositum scilicet ex materia & forma, id est, ex actu poenitentis & absolutione (sic enim ex his unum sacramentum) causa remissionem peccatorum ratione utriusque partis; principalis quidem ratione forma; secundario autem ratione materia; hoc est actum poenitentis, ut subordinantur clauibus ecclesiae, hoc est, quod actu poenitentis ex hoc ipso, quod plus efficitur sacramentum, utitur Deus ut parte materiali sui instrumenti ad causandam remissionem peccatorum; sicut ex hoc ipso, quod aqua assumitur ad bapuzandum, utitur illa Deus, ut parte materiali sui instrumenti ad regenerandum filios suos.

exercitationes quadam, sicut in sacramento, quae habent corporalem materiam, oportet quod illa materia adhibeatur a ministro ecclesiae, qui gerit personam Christi, in signum quod excellentia uirtutis in sacramento operantis est a Christo. In sacramento autem poenitentiae, sicut dictum est, * sunt actu humani pro materia, qui proteniunt ex inspiratione interna: unde materia non exhibetur a ministro, sed a Deo inferius operante, sed complementum sacramenti exhibet minister, dum penitentem absoluit.

AD TERTIUM dicendum, quod etiam in poenitentia est aliquid, quod est sacramentum tantum, scilicet actus exterior exercitus, tam per peccatorem penitentem, quam etiam per sacerdotem absoluentem: res autem & sacramentum, est poenitentia interior peccatoris: res autem tantum & non sacramentum, est remissio peccati: quorum primum totum simul sumptum est causa secundi: primum autem & secundum, sunt quodammodo causa tertij.

ARTICVLVS II.

Utrum peccata sint propria materia huius sacramenti.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod peccata non sint propria materia huius sacramenti. Materia enim in alijs sacramentis per aliqua uerba prolata sanctificatur, & sanctificata effectum sacramenti operatur: peccata autem non possunt sanctificari, eo quod contrariantur effectui sacramenti, qui est gratia remittens peccata. ergo peccata non sunt materia propria huius sacramenti.

¶ 2. Præ. Aug. * dicitur in lib. de poenitentia: nullus potest inchoare nouam uitam, nisi eum ueteris uitae peniteat: sed ad uetustatem uitae pertinent non solum peccata, sed etiam poenitentiae praesentis uitae. non ergo peccata sunt propria materia poenitentiae.

¶ 3. Præ. Peccatorum quoddam est originale, quoddam mortale, quoddam ueniale: sed poenitentiae sacramen-

tionem. est autem attendendum, quod in illis sacramentis, in quibus confertur excellentis gratia, quae superabundat omnem facultatem humani actus, adhibetur aliqua corporalis materia exterior: sicut in baptismo, ubi fit plena remissio peccatorum, & quantum ad culpam, & quantum ad penam: & in confirmatione, ubi datur plenitudo Spiritus sancti: & in extrema unctione, ubi confertur perfecta sanitas spiritalis, quae proteniunt ex uirtute Christi, quasi ex quodam extrinseco principio. unde si qui actus humani sunt in talibus sacramentis, non sunt de essentia sacramentorum, sed dispositiue se habent ad sacramenta. In illis autem sacramentis, quae habent effectum correspondentem humanis actibus, ipsi actus humani sunt loco materiae, ut accidit in poenitentia & matrimonio: sicut etiam in medicinis corporalibus, quaedam sunt res exterior adhibita, sicut emplastra & electuaria: quaedam uero sunt actus sanandorum, puta

tum non ordinatur contra originale peccatum, quod tollitur per baptismum, neque contra peccatum mortale, quod tollitur per confessionem peccatoris, nec etiam contra ueniale, quod tollitur perunctionem peccatoris, & per aquam benedictam, & alia huiusmodi: ergo peccata non sunt propria materia poenitentiae.

¶ SED CONTRA est quod Apostolus dicit 2. Cor. 12. Non egerunt poenitentiam super immunditia, & fornicatione, & impudicitia quam gesserunt.

RESPON. Dicendum, quod duplex est materia, scilicet proxima & remota: sicut statim proxima materia est metallum, remota uero, aqua: dictum est * autem, quod materia proxima huius sacramenti sunt actus poenitentis: cuius materia sunt peccata, de quibus dolet, & quae confitentur, & pro quibus satisfactio unde relinquitur, quod remota materia poenitentiae, sunt peccata, non acceptanda, sed detestanda & destruenda.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ratio illa procedit de proxima materia sacramenti.

AD SECUNDUM dicendum, quod uetus & mortalis uita est obiectum poenitentiae, non ratione peccati: sed ratione culpae annexae.

AD TERTIUM Dicendum, quod poenitentia quodammodo est de quolibet peccatorum genere, non tamen eodem modo. nam de peccato actuali mortali, est poenitentia proprie & principaliter: proprie quidem, quia proprie dicimur poenitere de his, quae nostra uoluntate commissimus: principaliter autem, quia ad deletionem peccati mortalis, hoc sacramentum est principaliter institutum. De peccato uero originali poenitentia, nec principaliter est (quia contra ipsum non ordinatur hoc sacramentum, sed magis baptismus) nec etiam proprie: quia peccatum originale, non est nostra uoluntate peccatum, nisi forte in quantum uoluntas ad ea reputatur nostra, secundum modum loquendi, quo Apostolus dicit Ro. 5. In quo omnes peccauerunt: in quantum tamen large accipitur poenitentia pro quacumque detestatione rei peccatae, potest dici poenitentia de peccato originali sicut loquitur Augustinus * in li. de poenitentia.

ARTICVLVS III.

Utrum haec sit forma huius sacramenti, Ego te absoluo.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod haec non sit forma huius sacramenti, Ego te absoluo. Formae enim sacramentorum ex institutione Christi & ecclesiae usu habentur: sed Christus non legitur hanc formam instituisse, neque etiam in communis usu habetur: quoniam in quibusdam absolutionibus, quae in ecclesia publice fiunt, sicut in prima & completorio, & in cena domini, absolvens non utitur oratione indicatiua, ut dicat, Ego uos absoluo, sed oratione deprecatia, cum dicit, Misereatur uestri omnipotens Deus, ergo haec non est forma huius sacramenti.

¶ Super questionem octuagesimam quartam articulum tertium.

IN art. 3. eiusdem q. in responsione ad tertium circa formam absolutionis aduerte, quod licet forma absolutionis consistat in illis duobus uerbis, scilicet absoluo te, ut in littera dicitur, & habetur ex Concilio florentino sub Eugenio IIII. nihilominus si quis alijs uerbis uteretur (puta Remitto tibi peccata) sacramentum esset perfectum.

¶ Quod & ratione & auctoritate monstratur. Ratione quidem, quia uirtus sacramentalis non est

* Ar. praec. ad 1. & 2.

D. 1006.

In li. 3. uera & falsa poenitentia, c. 8. ro. 4. & li. de poenitentia, c. 1. de poenitentia, c. 1. de poenitentia, c. 1. de poenitentia, c. 1. de poenitentia, c. 1.

In libro...

Li. de medi...